

СТНОВИЩЕ

от проф. д-р Мюмюн Мюмюнов Тахиров

за дисертационния труд на **Адем Сайди Зърбаш**

Представителство на малцинствата в гражданското общество в Република България

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни
науки, професионално направление: 3.3. Политически науки

Появата на подобно изследване само по себе си е постижение, още повече когато става дума за разработка по твърде актуалната, чувствителна и значима тема, свързана с представителството на малцинствата в гражданското общество. В своята същност представителството е осигуряване на присъствие чрез опосредстващи лица, групи или абстракции, които на практика не присъстват. То представлява извършването на действия от едно лице за друго и от името му с непосредствен ефект за другото лице. В политиката представителността означава някои личности да се явяват или действат вместо други. Модерното управление чрез представителството се характеризира по-специално с изборна законодателна власт и участието на всички граждани, независимо от етническата, религиозната или езиковата идентичност в дейността на централните и местни органи на властта.

На тази тема е посветена дисертацията на Адем Зърбаш, озаглавена Представителство на малцинствата в гражданското общество в Република България. Тя се състои от увод, три глави, заключение, използвани източници и приложения. Общият ѝ обем е 166 страници, от които 147 са основен текст и 19 страници са приложения. В нея са включени 14 таблици и 36 фигури (диаграми). Към дисертацията има приложение в обем от 5

страници. Библиографията съдържа 131 източника – хартиен и електронен вариант.

Още в началото отбелязвам, че трудът на Адем Зърбаш е своевременно, полезно и добросъвестно осъществено изследване. В „Общата характеристика на дисертационният труд“ той посочва актуалността и значимостта на темата, която според него се определя от необходимостта страната ни да осъществява дейности в съответствие с европейските политики за гарантиране правото на гражданите да участват при вземането на съответните управленски решения. Многообразието на малцинствените групи в България е предпоставка за дискриминация и социално изключване на техни представители, което изисква подобряване на националното и местно самоуправление за пълноценното им интегриране в гражданското общество. Изразявам съгласие с така посочената актуалност на темата. Растящото внимание към тази проблематика се обуславя от потребността за съжителство и взаимодействие между етнокултурните общности у нас, както и от търсенето на адекватни институционални и граждански форми. В този контекст определям като успех на докторанта избора на темата.

Докторантът акуратно е формулирал обекта (изследване са малцинствените групи в България); предмета (изследване на представителството на малцинствените групи в гражданското общество в България); приемливо е формулирана и целта, а именно: чрез изследване и установяване мненията и нагласите към малцинствата в България да се предложат решения за тяхната промяна, водеща към по-добро интегриране на малцинствата в гражданското общество. Независимо, че понастоящем се приема, че в България има добър модел на междуетнически отношения, изследването на темата е обосновано от гледна точка на протичането на процеса на интеграция в неговата специфика и интензификация. Известно е, че колкото повече етническите общности чувстват, че тяхната култура е уважавана и се създават условия за нейното съхраняване, развитие и

популяризиране, колкото по-малко чувстват, че са дискриминирани, толкова по-склонни са да се интегрират в националната култура, както и в обществото като цол.

Смятам за необходимо да отбележа, че Адем Зърбаш добре е мотивирал своите изследователски задачи, като в процеса на изложенията ги решава една по една и постига поставената цел.

Методологията на изследването е съобразена с логиката на решаване на поставените основни задачи. Тя се основава на съчетанието на историческия, нормативния и системни и емпирични методи на анализ чрез средствата на наблюдение, измерване и експеримент.

Успех за докторанта е и разглеждането на представителността на етнокултурни общности (тук правя една уговорка, като подчертавам, че по коректният термин за назоваване на етническите малцинства е етническа или етнокултурна общност) в контекста на гражданското общество. Държавата и гражданското общество осъществяват взаимен контрол върху своите действия на основата на публичност, както и доброволно организиращи се структури осъществяват връзката между отделния човек и държавата.

Намирам за необходимо да отбележа, че докторантът демонстрира познаване и разбиране на основните факти, обстоятелства и теории, свързани с разработваната тема; добре ги систематизира и обобщава. Ще добавя, че е добре осведомен за съответната проблематика, запознат е и безпристрастно анализира основните източници. Завършеността и обосноваването на първоначалните хипотези на докторанта (допускане, че малцинствените групи са интегрирани в гражданското общество в България; допускане, че малцинствените групи не са достатъчно интегрирани в гражданското общество и е необходимо предприемане на действия за промяна в мнението и нагласите на обществото), както и коректността при обобщаването на постигнатите резултати се наблюдава в цялото

изследване. Авторът е чужд на крайните гледни точки по ред въпроси и се стреми към синтези, които обещава повече шансове за позитивно развитие.

Предлаганата дисертация представлява сериозно, богато емпирично, теоретически компетентно и логически състоятелно изследване. Тя отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав, на Правилника за приложение на ЗРАСРБ и правилниците за неговото прилагане.

Като имам предвид посочените качества на дисертационния труд на тема Представителство на малцинствата в гражданското общество в Република България, предлагам уважаемото жури да гласува на Адем Сайди Зърбаш да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.3. Политически науки.

юни 2022 г.

София

Проф. д-р Мюмюн Тахиров